

Základní škola Milady Petřkové Velký Týnec

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

1. Identifikační údaje

Školní vzdělávací program školní družiny při Základní škole Milady Petřkové Velký Týnec

Předkladatel:

Základní škola Milady Petřkové, příspěvková organizace

Příčná 326 Velký Týnec

IČ: 47654546

ředitel: Mgr. Tomáš Jurka

vedoucí vychovatelka: Hana Kašparová

tel.: 585391490 585391500

Zřizovatel:

Obec Velký Týnec

Zámecká 35, 783 72

Dokument je platný od: 1. září 2017, doba realizace je stanovena na pět let.

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina je školským zařízením pro zájmové vzdělávání poskytující účastníkům naplnění volného času zájmovými činnostmi, zaměřenými na zájmové oblasti navazující na školní výuku. Tyto činnosti jsou vykonávány ve dnech školního vyučování. Její činnost vykonává základní škola. Školní družina má pět oddělení. Maximální kapacita školní družiny je 170 žáků. Příspěvková organizace dále sdružuje základní školu a školní jídelnu. Školní družinu navštěvují žáci prvního stupně.

Materiální, prostorové a technické podmínky

Čtyři oddělení školní družiny se nachází v budov „staré“ školy na adrese Zámecká 26. Provoz školní družiny začíná od 6.30 do 7.45 hodin, dále pak pokračuje od 11.40 do 16.15 hodin. Na provoz ranní družiny jsou k dispozici dvě třídy, kde se děti schází od 6.30 do 7.45 hodin. Odpoledne po ukončení školního vyučování jsou pak k dispozici, pro děti zapsané do školní družiny tři oddělení, které fungují od 11.40 do 16.15 hodin / dle rozvrhu vyučování/. Součástí hlavní družiny je malá místnost, která je určena pro úklid hraček a pomůcek školní družiny. Čtvrté oddělení zahajuje svou činnost od 12.35 do 14.30 hodin. Třídy školní družiny jsou vybaveny nábytkem, kobercem, audiovizuální technikou (videorekordér, televizor). Páté oddělení se nachází v přízemí nové budovy na druhém stupni na adrese Příčná 326. Páté oddělení navštěvují děti třetího/3.B./čtvrtého a pátého ročníku. Provoz čtvrtého a pátého oddělení začíná od 12.35 do 14.30 hodin, jde o místnosti, které jsou v dopoledních hodinách určeny pro výuku první / stará budova/ a páté třídy /nová budova/ a odpoledne slouží jako herna pro školní družinu. Všechny místnosti (herny), kde každý den probíhá činnost školní

družiny, jsou vybaveny kobercem a standardním nábytkem. Všech pět oddělení mohou využívat ke své činnosti tělocvičnu, školní hřiště, školní dvorek i místní zámeckou zahradu.

Personální podmínky

Školní družinu tvoří 5 oddělení. Ve kterých pracuje 5 vychovatelů ŠD. Práci všech oddělení školní družiny řídí vedoucí vychovatelka, která je zároveň vychovatelkou v prvním oddělení. Všech pět vychovatelů splňuje kvalifikační předpoklady podle §16 zákona 561/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

Vychovatelé mají pěkný vztah k dětem. Vychovávají a vzdělávají žáky mimo vyučování, snaží se rozvíjet jejich zájmy a systematicky doplňují školní výuku. Podílí se na výzdobě, jejich cílem je vytvořit prostředí, kde jsou děti spokojené a kam chodí rády. Samozřejmostí je otevřenost a spolupráce s rodiči, jejich maximální informovanost. Vychovatelé se dále vzdělávají buď formou samostudia, nebo v organizovaných formách dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků metodického semináře.

Podmínky přijímání a docházky žáků do školní družiny

Přihlašování a odhlašování žáků, předávání informací rodičům, vyřizování námětů a stížností zajišťuje vedoucí vychovatelka.

Ukončení docházky žáků do školní družiny se řídí vnitřním řádem školní družiny.

O zařazení dětí do školní družiny rozhoduje ředitel školy.

Rodiče nebo jiní zákonní zástupci žáka přihlášeného k pravidelné docházce do družiny sdělí družině rozsah docházky žáka a způsob odchodu žáka z družiny; tyto údaje jsou zaznamenány na zápisním lístku. Omluvu nepřítomnosti žáka v družině, odchylky od docházky žáka, nebo pokud má žák odejít ze školní družiny jinak či s jinou osobou, než je obvyklé a je uvedeno na zápisním lístku, sdělí rodiče tuto skutečnost družině písemně. Předem známou nepřítomnost žáka ve školní družině zákonný zástupce oznámí osobně nebo písemně.

Přihlašování a odhlašování žáků ze ŠD je prováděno na základě písemných žádostí rodičů žáka. Provoz školní družiny je částečně hrazen rodiči měsíční platbou ve výši 50,- Kč.

Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí

Pro činnost ŠD platí stejná ustanovení o BOZP jako ve školním řádu, pokud ŠD pro svoji činnost využívá odborné učebny (např. tělocvična, cvičná kuchyňka, dílna,...), řídí se příslušnými řády pro tyto učebny. Žáci přihlášení do ŠD jsou poučeni o BOZP a záznam o poučení je uveden v třídních knihách jednotlivých oddělení.

Všichni žáci se chovají při pobytu ve školní družině tak, aby neohrozili zdraví a majetek svůj ani jiných osob.

Každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během pobytu žáků ve školní budově, nebo mimo budovu při akci pořádané školní družinou žáci hlásí ihned vychovateli.

Žákům je zakázáno manipulovat s elektrickými spotřebiči, vypínači a elektrickým vedením bez dozoru vychovatele.

Ve všech budovách a prostorách školy platí přísný zákaz – požívání alkoholu – používání ponorných el. vařičů – ponechávat peníze v hotovosti a osobní cenné věci volně ve stolech, skříních ve třídě i v kabinetech, ponechávat je ve škole přes noc.

Všichni zaměstnanci školní družiny jsou při vzdělávání a během souvisejícího provozu školní družiny povinni přihlížet k základním fyziologickým potřebám žáků a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů, poskytovat žákům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

Všichni zaměstnanci školní družiny jsou povinni oznamovat údaje související s úrazy žáků, poskytovat první pomoc a vést evidenci úrazů podle pokynů vedení školy.

Pedagogické pracovnice dodržují předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnostech dětí ve školní družině; pokud zjistí závady a nedostatky, ohrožující zdraví a bezpečnost dětí nebo jiné závady technického rázu, nebo nedostatečné zajištění budovy, je jejich povinností informovat o těchto skutečnostech nadřízeného a v rámci svých schopností a možností zabránit vzniku škody. Pedagogičtí pracovníci sledují zdravotní stav žáků a v případě náhlého onemocnění žáka informují rodiče.

Při úrazu poskytnou žákovi nebo jiné osobě první pomoc, zajistí ošetření žáka lékařem. Úraz ihned hlásí vedení školy a vyplní záznam do knihy úrazů, případně vyplní předepsané formuláře. Ošetření a vyplnění záznamů zajišťuje ten pracovník, který byl jeho svědkem nebo který se o něm dozvěděl první.

3. Charakteristika ŠVP

Vzdělávací program školní družiny je zaměřen na formování zdravé osobnosti odolné vůči negativním vlivům, která bude znát svou cenu a najde své místo ve zdravé sociální skupině.

Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Strategii pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času. Podstatou je požadavek dobrovolnosti, aktivity, seberealizace, zajímavosti a přitažlivosti.

Školní družinu chápeme jako:

- místo pro zájmové vyžití dětí
- místo pro relaxaci dětí po vyučování
- místo pro rozvíjení tvořivosti
- místo pro posilování sebevědomí
- místo pro rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí
- místo, kde se děti cítí dobře

PODMÍNKY PRO ČINNOST ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI A ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH:

- individuální přístup
- příjemné prostředí
- rozdělení pracovních úkolů na dílčí části
- vybavení didaktickými pomůckami
- různorodá nabídka činností
- další vzdělávání pedagogických pracovníků
- možnost podílet se na tvorbě programu
- spolupráce s rodiči
- aktivity zaměřené na rozvoj tvořivosti, spolupráce, vztahů a sociální a emocionální inteligence

- spolupráce se školou

Obsah a časový plán vzdělávání

Naším cílem je, aby děti v průběhu docházky do školní družiny získaly souhrn vědomostí, dovedností a postojů (kompetencí) využitelných v běžném životě. Zaměříme se na osobnostní a sociální výchovu. Následující kompetence budeme u dětí budovat v návaznosti na činnosti ve škole, ale použitím odlišných metod s převahou zájmových, odpočinkových a rekreačních aktivit.

Časový plán se řídí ročními a měsíčními plány práce, viz přílohy ŠVP pro školní družinu.

kompetence k učení – dítě se učí s chutí, klade si otázky, hledá na ně odpověď, získané vědomosti dává do souvislostí, uplatňuje je v praktických situacích a při dalším učení, chápe důležitost celoživotního vzdělávání

kompetence k řešení problémů – dítě si všímá dění okolo, snaží se řešit situace, při jejich řešení užívá logické, matematické, empirické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problému nevede k cíli, započaté činnosti dokončuje

komunikativní kompetence – dítě vyjadřuje myšlenky, formuluje otázky, odpovídá na ně, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, vyjadřuje se kultivovaně

sociální a interpersonální kompetence – dítě samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlivost, agresivitu, šikanu, spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi

činnostní a občanská kompetence – dítě se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, přistupuje odpovědně ke svým povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské), dbá na vlastní zdraví i zdraví druhých lidí

kompetence k trávení volného času – dítě se orientuje v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, rozpozná a odmítne nevhodnou nabídku na trávení volného času

kompetence pracovní – dítě se učí bezpečně používat účinně materiály a nástroje, umí zvládat základní pracovní dovednosti a komunikační schopnost při kolektivní práci získává schopnost pracovat podle návodu a pokynů, snaží se reálně posoudit výsledek své práce i práce ostatních

Realizované formy vzdělávání

a) příležitostná výchovná (slavnosti, besídky, vystoupení, návštěvy divadelních představení, apod.)

b) pravidelná výchovná (každodenní činnost přihlášených žáků v odděleních ŠD, týdenní skladba zaměstnání, kroužky družiny)

c) spontánní činnosti (průběžné aktivity, nejsou řízeny pedagogicky, vlastní činnost dětí, rozhovory)

Družina realizuje výchovně vzdělávací činnost mimo vyučování zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností; umožňuje žákům přípravu na vyučování.

Odpočinkové činnosti – mají odstranit únavu, zařazují se nejčastěji po obědě, a dále dle potřeby kdykoliv během dne, jde o klidové hry a jiné nerušné aktivity, poslechové činnosti apod.

Rekreační činnosti – slouží k regeneraci sil, převažuje v nich odpočinek aktivní s náročnějšími pohybovými prvky, hry a spontánní činnosti mohou být rušnější.

Zájmové činnosti – rozvíjejí osobnost žáka, umožňují žákům seberealizaci a kompenzaci možných školních neúspěchů i další rozvoj pohybových a jiných dovedností, jde o řízené kolektivní nebo individuální činnosti, organizované nebo spontánní aktivity.

Příprava na vyučování – zahrnuje okruh činností souvisejících s plněním školních povinností, např. vypracovávání domácích úkolů (pouze se souhlasem rodičů), zábavné procvičování učiva formou didaktických her, ověřování a upevňování školních poznatků v praxi při vycházkách, exkurzích a dalších činnostech; není to však povinná činnost ŠD.

4. Vzdělávací a výchovné oblasti

Činnosti školní družiny se opírají o následující oblasti.

Já a moje okolí: poznávání nejbližšího okolí, získávání vztahu ke své obci, organizace školy a školní družiny, určení významných objektů (knihovna, obecní úřad, požární zbrojnice), orientace v prostoru a čase, vycházky, výlety, bezpečnost při cestě do školy, dopravní výchova, orientace ve světě.

Očekávané výstupy:

- orientuje se v místě svého bydliště a školy, zná význačné objekty v okolí
- zná pravidla chování v přírodě
- ví, jaké jsou jeho možnosti v ochraně životního prostředí
- zná základní pravidla slušného a bezpečného chování
- zná dopravní značky, řídí se jimi

Oblast vede k získávání a posilování kompetencí činnostních a občanských.

Já a společnost: osvojování zásad vhodného a společenského chování, tolerance, empatie, vzájemná úcta, komunikace slovní i mimoslovní, dodržování pravidel stolování, předcházení šikaně, zařazení prvků mediální výchovy (co děti shlédly, slyšely, práce s internetem-vyhledávání informací).

Očekávané výstupy:

- zná příbuzenské vztahy v rodině
- rozvíjí vztahy mezi dětmi
- umí se správně chovat v kolektivu
- zvládá základní sebe obslužné činnosti

Oblast vede k získávání a posilování kompetence k řešení problémů a kompetenci komunikativních a sociálních.

Já a čas: budování a dodržování správného režimu dne, vytváření pravidelných návyků, správné a účelné využití volného času, tradice, zvyky, odlišnosti způsobů života, návštěva kulturních pořadů.

Očekávané výstupy:

- orientuje se v čase, zná hodiny a vztahy mezi časovými jednotkami
- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- zná dny v týdnu, měsíce, roční období

Oblast vede k utváření a posilování kompetence k trávení volného času, kompetence k učení a k řešení problémů.

Já a moje zdraví: poznávání lidského těla, péče o zdraví, příznaky nemocí, zdravotní prevence, osobní hygiena a čistota, předcházení úrazům, zásady poskytování první pomoci, rozvoj pohybových schopností a dovedností, správné držení těla, pohyb jako součást správného životního stylu, dodržování pitného režimu, vhodné stravovací návyky

Očekávané výstupy:

- dbá na osobní čistotu těla, prádla, oděvu, cvičebního úboru
- dodržuje správnou životosprávu
- dodržuje pokyny týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví
- uvědomuje si nebezpečí při pohybových aktivitách, dbá o bezpečnost svou i ostatních, uvědomuje si rizika svého chování
- zvládá osvojené pohybové dovednosti dle svých pohybových schopností
- zhodnotí kvalitu pohybové činnosti a reaguje na pokyny k odstranění vlastních nedostatků
- spolupracuje při týmových činnostech
- organizuje jednoduché pohybové hry
- zvládá hlavní zásady poskytování první pomoci

Oblast vede k získávání a posilování kompetence komunikativní, sociální, interpersonální a občanské.

Já a svět práce a umění: tvořivost, návrh pracovních postupů, práce podle návodu, práce s přírodními materiály, výtvarné techniky, estetika, neverbální vyjadřování, dramatizace, význam pracovních a uměleckých aktivit při relaxaci, seberealizace

Očekávané výstupy:

- rozlišuje běžně užívané druhy papíru, skládáním vyrobí jednoduchý výrobek, odtrhne naznačenou část, vystřihne nakreslený tvar, čistě slepí části papíru, nalepí vystřižené tvary
- z přírodního materiálu vyrobí jednoduchý praktický výrobek, k práci volí vhodné nástroje a dodržuje pravidla bezpečnosti
- rozlišuje běžné pracovní nástroje (nůžky, nůž, jehla, kleště, šroubovák, kladívko) a bezpečně s nimi zachází
- pracuje s některou ze stavebnic a podle předlohy i podle své představy vytvoří výrobek
- vytvoří z modelovací hmoty výrobek a hovoří o něm, dodržuje základní hygienické návyky při práci s těmito materiály
- navlékne nit, přišije knoflík, sešije dva kusy látky k sobě
- při praktických činnostech si udržuje pořádek na svém místě, stará se o své pomůcky
- zvolenou výtvarnou technikou vyjádří své prožitky
- aktivně se zapojuje do dramatizací běžných životních situací
- Oblast vede k získávání a prohlubování kompetence pracovní, kompetence k řešení problémů a kompetence k trávení volného času.

Já a příroda: citlivý přístup k přírodě, vztah k okolní krajině, uvědomování si propojenosti vztahů mezi člověkem a přírodou, rozlišování pozitivních způsobů ovlivňování přírody člověkem od způsobů negativních, ochrana životního prostředí, třídění odpadků, vycházky do přírody, diskuse, dramatizace, sběr léčivých bylin

Očekávané výstupy:

- zná a poznává rozmanitost živé a neživé přírody
- poznává rostliny a živočichy naší přírody
- uvědomuje si nebezpečí v přírodě (jedovaté rostliny, nebezpeční živočichové)
- pozoruje proměny přírody v závislosti na změně ročního období
- třídí odpad
- pečuje o pokojové rostliny
- sbírá léčivé byliny

Oblast vede k získávání a prohlubování kompetence k učení, kompetence pracovní a k řešení problémů, kompetence sociální a občanské.

Já – člověk: osobnostní a sociální výchova, výchova demokratického občana, společná tvorba pravidel soužití ve skupině, chování ve společnosti, posilování týmové spolupráce, budování správných hodnot, interaktivní hry, psychologické hry, modelové situace, diskuse

Očekávané výstupy

- utváří dobré mezilidské vztahy ve třídě i mimo ni
- respektuje zákony, normy, dohodnutá pravidla / Desatero /
- uvědomuje si odpovědnost za své chování
- chápe a uznává hodnoty, jako jsou svoboda, spravedlnost, solidarita, pravda.
- spolupracuje ve skupině, pomáhá slabším
- aktivně se účastní her a dalších aktivit, některé sám organizuje

- při modelových situacích nacvičuje adekvátní reakce
- diskutuje o problémech

Oblast vede k prohloubení a rozšíření kompetence interpersonální a sociální, kompetence k řešení problémů, kompetence pracovní.

Vzdělávací a výchovné oblasti se prolínají všemi činnostmi školní družiny, které jsou řazeny do tří časových bloků.

1. Blok – podzim

Poučení o bezpečnosti, přivítání prvňáčků a nových žáků, seznamovací hry, správné stolování, hygienické návyky, chování k dospělým, orientace v okolí školy, prostoru, čase, malování dopravních značek, modelování, stavba domu, pokoje, výroba ježka, vycházka do přírody-určování, poznávání a pozorování změn v přírodě, pohybové hry venku i v tělocvičně, didaktické hry a kvízy na téma podzim, zhotovení draka, výrobky z kaštanů, skládanky z papíru, práce s keramickou hlinou

2. Blok – zima

Správné chování dětí ve školní družině, diskuze na téma – pomoc rodičům a péče o zdraví, instalace krmítka pro ptáčky, krmení a pozorování ptáčků v zimě, zimní spánek zvířat, vycházky do zimní přírody, bruslení, sáňkování, stavění sněhuláka, práce s papírem, vánoční ozdoby, příprava vánoční besídky, diskuze o dětských problémech, dramatizace různých situací, beseda s vedoucí knihovny, sledování dokumentů o přírodě, pravidla nakládání s odpadem-recyklace, tvorba dárků z keramické hlíny.

3. Blok – jaro

Vycházky vesnicí a okolní přírodou, hry na hřišti, pozorování změn v přírodě, určování jarních květin, rozhovory o počasí, koloběh vody v přírodě, zvířata a jejich mláďata, symboly Velikonoc, velikonoční zvyky a tradice, písničky o jaru, ekologická výchova, oslava svátku „Den matek, tvořivé a konstruktivní hry, krátké dramatizace (u lékaře, v obchodě, v restauraci...), výlet školní družiny, míčové a jiné sportovní hry na hřišti, předprázdninový úklid ve ŠD, diskuze o bezpečnosti během prázdnin.

5. Evaluace

Ve školní družině hodnotíme:

1. školní vzdělávací program – dosahování očekávaných výstupů,
 2. plnění plánů práce - hodnocení 1x za rok, zapracování případných úprav do ŠVP,
- Hodnocení ročního plánu se provádí na koci příslušného školního roku, K hodnocení používáme vlastní pozorování, rozhovory, dotazníky, rozborů činnosti, provádíme také sebehodnocení práce vychovatelek.

Závěry evaluace využíváme především při tvorbě celoročních plánů práce. Poskytnutou zpětnou vazbu se snažíme využít ke zkvalitnění naší činnosti.

Přílohy:

- měsíční plány práce školní družiny,

- roční plány školní družiny
- vnitřní řád školní družiny.

Ve Velkém Týnci, dne 10. 6. 2017

Zpracovala:
Hana Kašparová

schválil:
Mgr. Tomáš Jurka